

ЛІТЕРАТУРА

(українська та зарубіжна)

8 клас

Завдання
для перевірки результатів навчання
учнів/учениць за темою
«Українські народні думи.
“Дума про козака Голоту”»
за підручником авторського колективу
Ольги Ніколенко
(К.: ВЦ «Академія», 2024)

Авторка – вчителька Олена Гвоздікова

Поедняйте пари

Український фольклор дуже багатий на прислів'я, пов'язані з козаками. Поедняйте пари й утворіть прислів'я.

Козацькому
роду

Кінь та ніч

А шо козакові
треба:

Береженого Бог
береже,

Бог не без
милості,

Козак дружбу
знає:

Козак як птах -

козакові
товариші.

козак не без
долі.

в біді коня не
покидає.

нема переводу.

знявся та й
полетів.

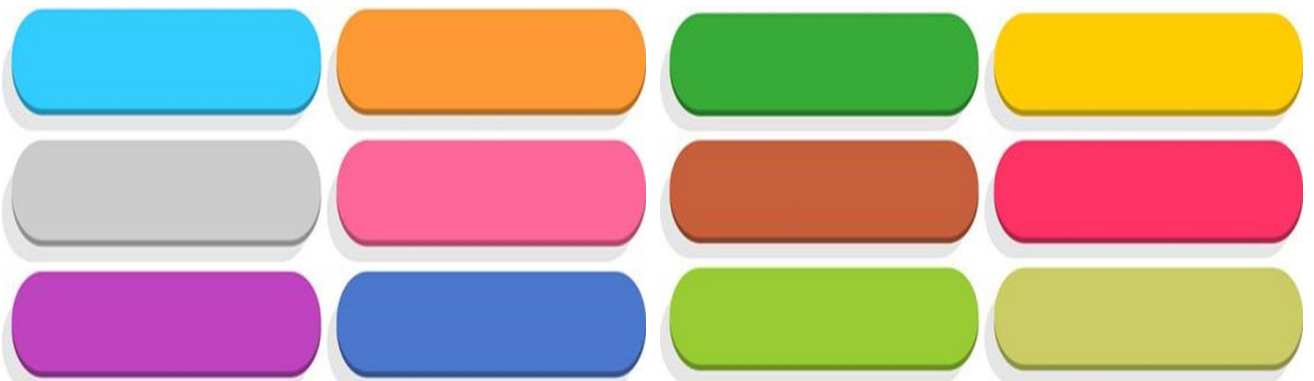
а козака – шабля.

степу, хліба й
неба!

Знайдіть слова

Знайдіть слова, які асоціюються зі словом «козак».

Я	Ч	З	А	П	О	Р	О	Ж	Е	Ц	Ь
С	Л	И	Ц	А	Р	М	Ю	Т	Ь	И	Б
Ф	І	В	А	С	И	Л	А	О	П	Р	О
Л	Ж	С	М	І	Л	И	В	І	С	Т	Ь
Д	Є	Й	Ґ	Ц	У	Е	К	В	О	Л	Я
Н	Г	Ї	Ш	А	Ш	А	Б	Л	Я	Ї	К
Ш	Л	Б	М	І	Ц	Н	І	С	Т	Ь	Ю
Н	С	В	О	Б	О	Д	А	Р	А	Ґ	Ь
В	А	В	О	Л	Ь	Н	И	Ц	Я	Л	И
К	А	Л	Н	Г	Щ	З	М	С	І	Ч	Р
А	Ц	З	А	Х	И	С	Н	И	К	Т	И
С	Л	А	В	А	Н	Р	Т	Ь	Б	Д	З

Так - Ні

З'ясуйте, що ви знаєте українські народні думи, і позначте в будь-який спосіб.

Народна дума – поширений жанр у фольклорі багатьох країн.

Думи як великі сюжетні пісенно-розповідні твори виникли в XV–XVI ст.

Головні герої дум - мужні, благородні й сильні духом герої та героїні.

Зрадників та боягузів у думах не згадували.

Термін «дума» з'явився в XVI столітті.

Думи виконували речитативом під акомпанемент кобзи, бандури чи ліри.

Першим дослідником українських дум був Тарас Шевченко.

Думи поділяються на строфи і тиради.

Розрізняють дві основні групи дум: історичні та соціально-побутові.

Людей, які співали думи, називали кобзарями, бандуристами, лірниками.

До історичних дум належать «Дума про Самійла Кішку», «Дума про Івана Богуна» та «Прощання козака».

У наш час не існує виконавців народних дум.

Авторка – вчителька Олена Валеріївна Гвоздікова

Послідовність подій у творі

Визначте послідовність подій у «Думі про козака Голоту».

А. У город Січі припав,
Там собі п'є-гуляє,
Поле киліємське
хвалить-вихваляє...

Б. «Ой там гуляв
козак Голота,
Не боїться ні огня, ні
меча, ні третього
болота.»

В. «Я,— каже,— важу на твою
ясенькую зброю,
А ще лучче на твого коня вороного,
А ще лучче на тебе, козака
молодого.»

Г. «Без міри пороху
підсипає,
Татарину гостинця у
груди посилає...»

Ґ. «То гуляє козак Голота,
погуляє,
Ні города, ні села не займає,—
На город Килію поглядає.»

Д. «У городі Килії татарин
сидить бородатий,
По горницях походжає...»

1	2	3	4	5	6

Вікторина

**Перевірте, чи добре ви засвоїли
«Думу про козака Голоту».**

1. Що означає прізвище головного героя «Думи про козака Голоту»?

- А) сильний воїн;
- Б) благородний шляхтич;
- В) мудрий старець;
- Г) біднота, злидота, сірома, бідацтво.

2. Який період історії відображено в «Думі про козака Голоту»?

- А) жорстокі війни з татарськими загарбниками у XVI-XVII століттях;
- Б) національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького;
- В) Запорізька Січ у XVII столітті;
- Г) боротьба проти польської шляхти у XVIII столітті.

3. Де відбуваються події «Думи про козака Голоту»?

- а) у степах України;
- б) у Карпатах;
- в) на полі Киліїмському;
- г) у місті Києві.

4. Яке з наведених тверджень є правильним щодо «Думи про козака Голоту»?

- А) поле Киліїмське розташоване на румунському боці Сулінського гирла Дунаю;
- Б) події думи відбуваються у вигаданому місці;
- В) поле Киліїмське розташоване в горах;
- Г) поле Киліїмське є назвою вигаданого міста.

Вікторина

Перевірте, чи добре ви засвоїли
«Думу про козака Голоту».

5. Хто є головним героєм «Думи про козака Голоту»?

- А) татарин;
- Б) козак Голота;
- В) князь;
- Г) гетьман.

6. Які риси характеру найяскравіше змальовуються в образі козака Голоти?

- А) підступність і жадібність;
- Б) чесність і справедливість;
- В) лінь і байдужість;
- Г) боягузтво і недбалість.

**7. «Зверху дірка,
Травою пошита,
Вітром підбита,
Куди віє, туди й провіває,
Козака молодого прохолоджає.»**

Так у думі описано...

- А) волоки;
- Б) постолі;
- В) шапку;
- Г) онучі.

8. «... ти на розум небагатий».

Який герой і кого характеризує такими словами?

- А) татарин - козака;
- Б) автор - татарина;
- В) автор - козака;
- Г) козак - татарина.

Вікторина

Перевірте, чи добре ви засвоїли
«Думу про козака Голоту».

9. Що символізує перемога козака Голоти над татариним?

- А) непереможність українського духу;
- Б) незалежність татарського народу;
- В) перевагу багатства над бідністю;
- Г) відмову від війни.

10. Як завершується дума про козака Голоту?

- А) загибеллю козака;
- Б) зрадою товаришів;
- В) вдячністю козака киліїмському полю;
- Г) поверненням козака додому.

11. Чого не боявся козак Голота?

- А) смерті;
- Б) ні огня, ні сича, ні третього болота;
- В) несприятливих погодних умов;
- Г) ворогів.

12. Що є провідною темою «Думи про козака Голоту»?

- А) кохання козака і дівчини;
- Б) боротьба українського народу за волю;
- В) історія створення Запорозької Січі;
- Г) відносини між козаками й польською шляхтою.